

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

-trat'a tragatorului [Lő-
vészutoza], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespon-
denti regulari ai „Federatiunii”.
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Preticlu d' Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a

Pre cisse lune . . . 6 „ „ „

Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a :

prea. intregu 30 Fr. = 30 Lei v.

„ 6 luno 16 „ = 16 „ „

„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni :

10 cr. de linia si 30 cr. taos'a tim-
biae pentru fiesce-care publica-
tiune separatu. In loculu deschis

20 cr. de linia.

Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 15/3. sept., 1871.

Eri, in 14. l. c., se deschisera in Cislaiani'a tote dietele provinciale, caroru-a — afara de dietele d'in Leopole, Triestu si Innsbruck — s'au presintantu propuneri guverniale in privint'a schimbării constitutiunii tierci si a legii electorale Diurnulu officiale. „Wiener Abendpost“ analizeza in detaiu si pre largu cuprinsulu acestoru propuneri si dechiara ca in propunerile d'in cestiune guvernulu a tinutu strinsu la principiulu reprezentării intereselor. Cu privire la compunerea dietelor, propunerile guvernulu dispunu, ca numai proprietatea cea mare a-e se formeza una classa electorala deosebita. Ea de regula formeza unu cercu si unu colegiu electoralu; era in Boemia va ave se formeze trei colegie electorale. Proprietatea mare si va retiené si pre venitoriu nu nerulu seu actuale de deputati. In loculu deputatiloru camerei comeciale voru pasi acum'a deputatii industriei mari. La tote clasele electorale s'a luat de base principiulu alegerilor directe. In locurile, unde proprietatea si industria mare nu voru poté formá colegie electorale, se va formá una classa electorala d'in cei ce platescu mai multa contributiune, si acést'a va ave se se introduca in Salisburgi'a Voralberg, Görz, Istri'a si Damaf'a. Cátu despre clasele electorale d'in cetati si comunele tierenesce, guvernulu a trebuitu se se ingrisesca innainte de tote, ca in privint'a impoporiatiunii si a marimei contributiunii reprezentanti'a acestoru doue clase electorale se se aduca in una proportiune mai drépta. Aici s'a aretatu innainte de tote ca sistemele electorale de astadi au fostu favoritu in modu pregnantu elementulu cetatenescu facia de poporatiunea tierenesca preponderanta atátu dupa numeru, câtu si dupa marimea solvirii contributiunii, si estu modu ele au creatu una dispropotiune in reprezentantiune, care abstragundu dela multe alte inconveniente, nu atateá neci decátu in armonia cu perceptele dreptatii. Acést'a abnormitate s'a indreptatu prin acést'a, ca in nouele proiecte s'a maritu mai preste totu numerulu deputatiloru d'in comunele tierenesce. In tieretele cu natiunalitati diferite, impartirea cercuriloru electorale se va schimba estu modu, ca aceste se se compune câtu se pote d'in elemente omogene nationale, si ca fia-care cercu electoralu se se alega numai unu deputatu.

Voturile vi ile a rectoriloru de universitati se casera. Conformu programulu guverniale despre introducerea alegeriloru directe in tote clasele electorale si despre largirea dreptulu electoralu, in comunele tierenesce se voru introduce alegerile directe in loculu alegeriloru prin barbati alegutori. In conformitate cu principiulu largirii dreptulu electoralu, censulu, de la care e conditiunatu dreptulu de alegere, s'a statoritu câtu numai se pote de moderatu. Preste totu elu face in capitale 10 fl., in cetati independentu alegatorie 8 fl., de alt mintrea 5 fl. In capital'a imperiulu censulu proiectatu consiste d'in 20 fl. Sub acestu-a, precum si sub tote celelalte censuri proiectate se inielege intrega contributiunea solvita, si nu numai contributiunea fara aruncuri de statu. In venitoriu, pentru schimbarea constitutiunii si a legii electorale se recere una majoritate de doue d'in trei parti a toturoru membriloru dietei, de la ce se face exceptiune numai in privint'a Boemiei. — Mai departe guvernulu presinta proiecte si in privint'a schimbării partiloru aditiunale ale constitutiunii tierelor. Una asemenea schimbare se referesce la impregiurarea, ca luandu-se afara proprietatea mare, gruppele electorale ale Reichsrath ului se arangeza asié, ca pre fia care cada numai unu reprezentante alu Reichsrath ului, pre candu in presinte se alegu d'in fia-care gruppa câte doi si de multe ori chiaru si trei membri ai acestui a. Se intielege, ca schimbarea partii aditiunale a constitutiunii tierelor va urná numai cu consensulu Reichsrath-ului, d'in care cauza propunerile dietelor provinciale in acést'a privint'a voru ave a se asterne Reichsrath ului spre pertratate constitutiunale. — Asié dara cu deschiderea dietelor pro-

vinciale, s'a inceputu si marea actiune a ministeriulu Hohenwarth.

Intru adeveru e numai unu jocu alu so'tii, ca parlamentulu unghurescu si a reinceputu activitatea sa in un'a si aceea si d' cu deschiderea dietelor provinciale d'in Cislaiani'a. De altmuntrelea una importanta mai mare si decietoria se pote atribui astadi numai actiunii ce se pregatesce in partea imperiulu de dincolo de Lait'a. Camera reprezentantiloru Ungariei, intrunita altcum numai pentru a i se presinta bugetulu pre anulu venitoriu, si a tinutu prima sedintia in 14. l. c., fara ce-va sgomotu mare. Ministrulu financeloru vorbi despre deliberarea bugetulu si a legii de imprumutu, permitiendu ca va presinta ambele in sedintia de sambeta, 16. sept.; Zsedényi aminti intrecátu despre agendele cele multe, cari si accepta resolvarea de la camera; Colomanu Tisza nu poté intrelassá d'a nu intef si cu acést'a ocaziune deliberarea proiectulu de lege despre comunele contractualiste; si in fine stang'a extrema accentuá libertatea religianaria, introducerea casatoriei civile, resolvarea cestiunii sociale si reformarea instructiunii — dar' finea acestoru-a fu, ca in sedintia de ieri nu s'a decisu nemica.

Dupa una desbatere mai lunga si viua, Adunarea natiunale d'in Versali'a deliberá in fine proiectulu lui Ravinel. Neci stang'a, dar' neci drépt'a n'au cascigatu la cea ce tienteau; neci Adunarea natiunale nu se reintorce la Parisu, si neci guvernulu nu se va stabili permanentu in Versali'a, ci s'a decisu a se tiené de-o cam-data statulu quo. Dintre oratorii cari au pledatu pentru si contra capitalei, avemu a aminti pre Pressensé si Lucien Perne. Celu d'antaiu facu unu propunere intermediaria. Elu d' un' parte sa crede, ca ar' fi mai cu scopu a se reintorce cu totiu la Parisu, dar' cu tote aceaste sacrificia acést'a convictiune a sa pre altariulu concordiei, numai ca contrarii capitalei inea se aduca unu sacrificiu corresponditoriu. Cu alte cuvinte elu propene, ca Adunarea se nu precipite resolvarea acestei cestiuni. — Lucien Perne vorbeste contra mergerii la Parisu, ca-ci nu voiesce ca Adunarea si guvernulu se fia espusi de magogiei de pre strade. Apoi luá cuventulu ministrulu de justitia Dufaure si dechiara, ca guvernulu primesce propanerea lui Ravinel, si cere numai a se eliminá paragrafulu, care dispune ca administratiunale si biururile publice necesarie guvernulu se se asiedte fara amenare in Versali'a. In fine Adunarea primi cu majoritate mica (356 contra 313 voturi) propunerea lui Ravinel emendata de guvernulu.

Adunarea generala a Societatii acad. rom. d'in Bucuresci.

Siedintia de Mercuri, 11/23. aug. 1871.

Sub presied. ord. fiindu de facia membrii: Laurianu, Massimu, Baritiu, Papiu, Hodosiu, Romanu, Odobescu, Babesiu, Urechia, Ionescu, Sionu — se citeste processulu verbalu allu siedintiei trecute si cu pucina modificare relativa la dechiaratiunea dlui Papiu, facuta in privint'a lucrării a sup'a lui Cantemiru amanate pre annulu viitoriu, se aproba. — Apoi Odobescu, reportorulu comisiunii cesariene, dá cetire recensunii facute a sup'a celorlu patru traductiuni intrate la concursu, si a nume:

Lit. A. portandu inscriptiunea (Motto) „Fict quodcumque volent, qui valebunt, valebunt autem semper arma.“ Cicerone.

Lit. B. cu inscriptiunea „Quod si antiquissimum quodque tempus spectari oporteret, populi Romani justissimum esse in Gallia imperium.“ Com. C. J. Caes. L. I. C. XLV.

Lit. C. „Nihil enim est in historia pura et illustri brevitate dulcius.“ Cie. Brut. 75—262.

Lit. D. „Magno illi Alexandro, sed sobrio neque iracundo Caesar similimus.“ Vell. Patere. II. 41.

(Se dá cetire mai multoru capete d'in fia-care — se dá critic'a, se cetescu in fine conclusele luate de comisiune. — Vedi intregu reportulu dupa testu, aclusu la actele sied. publice de Joi 12/24. aug. a. c.) Se nasce discussiune a sup'a intrebuntarii pronumelui possessivu seu — sei, sa, salle, si lui, loro, (d. e. Unii (militarii) se indesá pre laza

semnele salle (loru), altii le cautá, etc. Romanii Cisalpin d'cu „sei, salle“, pre candu Romanii Transcarpatini d'cu in pluralu preste totu „loru“, dupa francesce. Dupa acést'a diversiune, presied. face observari a sup'a onoru cuvinte d'in reportu, d. e. pornire, in locu de cursu (pornirea stilului) inlesniciosu, se serva, ei cugetu, decernare, dilnicu, etc. cari tote cere a se indreptá, — apoi presenta unu allu cincile operatu, cu devis'a „Amicus Plato, amicioz (magis amica) Veritas“ sositu in 11/23. aug. chiaru tienendu-se sedintia si observa ca epistol'a cu devis'a era nesigillata, dar' ca s'ar' fi sigillatu de dsa, vediendu acést'a neregularitate.

Ionescu cere a se da reportorulu pentru a-lu vedé si a reportá pre scurtu. Baritiu dice ca acést'a ar' fi in contra legii. Babesiu cere a se da reportorulu. Odobescu combate asta parere. Urechia: intru interessulu autorulu si pentru liniscirea consciintiei nostre, se ne marginimu la unu simplu reportu. Massimu se unesco cu Odobescu si Urechia, dechiarandu ca nu ne potemu ocupá mai pre largu de acestu operatu, areta si inconvenientulu ce ar' resultá daca s'ar' presentá altulu mai tardiu. Baritiu insiste pentru a nu se stabili unu casu precedente si unu principiu periculosu. Amintesce ca au fostu asemenea casuri (doue) candu s'a respinsu pentru ca nu se padise formele. Cerc inchiderea discussiunii. Ionescu: potemu prorogá, dar' nu inchide, ca-ci numai formele ne impedece, rigiditatea forme nu o crede a fi de ajunsu spre a se inlaturá, a immormentá operatulu, — rigiditatea forme s'ar' fi vatematu in cátu-va si cu allu 4. operatu, (acestu-a sosise la timpu si in tote conditiunile, dar' d'in nebagare de sama stetese uitatu la cassariulu societatii, se presentá inse precandu lucrá inca comisiunea, deci in tota regul'a cere suspinderea decisiunii a sup'a reportulu comisiunii, pana nu se va fi censuratu si acestu operatu. Urechia dice: toti ne unimu a nu immormentá acestu operatu, dar' ajunge unu simplu reportu de neadmissibilitate. Papiu cere amanarea pre luni-a viit. era reportulu comiss. cesariene se se faca in sied. publ. de mane. Odobescu tiene la regulamentu si nu e pentru admiterea operatulu allu 5-le, este inse pentru tiparire daca s'ar' afá a fi superioru, prin urmare cere ca societatea acad. se-si reserve verdictulu (a sup'a tiparirii) pana se va critica si acést'a opera. Babesiu dice ca s'a vatematu deja formele; deci se mai potu vatemá si asta data, mai alesu daca s'ar' intempra ca acést'a traductiune se se afte a fi superiore celorlu lafe. Romanu dice ca acestu operatu au sositu a fara d'in conditiunile preserise si ca singuru impregiurarea, ca epistol'a cu devis'a fusese nesigillata, face impossibile admissiunea, mai este inse si alta impregiurare, adeca opulu este defectuosu, lipsindu Lib. VIII. prin urmare cere a se inlaturá puru si simplu, era delegatiunea se-iu innapoiédie autorulu. Hodosiu cere a nu se luá in consideratiune. Majoritatea adopta propunerea amanarii. (In fapta inse discussiunea s'a inchiatu spre a nu se mai relevá.) — Siedintia se redica dupa 5. ore ser'a.

Siedintia plenaria, publica de Joi
12/24. aug. 1871.

Se deschide sub. presied. ord. intr'unulu d'in auditoriele (sala) facultatii de litere. Loculu interinulu de intrunire a societatii, fiindu de facia membrii: Laurianu, Massimu, Papiu, Hodosiu, Baritiu, Romanu, Odobescu, Ionescu, Babesiu, Sionu, Urechia, — si assistandu unu numeru frumustu de ascultatori juni si barbati d'in intelligentia, intre cari si D. gener. Mann, fostu ministru.

Se citeste protocolulu siedintiei precedente, dupa care Sionu intreba daca numele seu este trecut in list'a de presentia a siedintiei de eri? Secret. ad hoc (Hodosiu) afirma. Babesiu cere ca, relativu la operatulu allu cincile, se se puna in protocolu, ca cestiunea s'a amanatu pre luni, era nu ca s'ar' fi inchiatu. (Cu tote ca in fapta s'au inchiatu.) Processulu verbalu se aproba.

Papiu presenta mai multe bucati (160) de monete vechie donate societatii prin Mihailu Crisiianu, protopopu rom. d'in Regiuu, in Transilvani'a. Se primesce cu multamita. Odobescu a cere a se face una adresa daruitorulu. Presiedintele dice ca se va face dupa datina, precum s'a facutu totu deann'a in casuri analoge. Urechia daruesce assemine câte-va (11 bucati de) monete de raritate si anticitate de pre timpulu lui Radu, fiulu Michnei. (Decisiunea ca mai susu.) Presied. impartiesesce cuprinsulu telegrammei sosite de la comembrulu Sber'a, care, de si indispusu si in grelle impregiurári, primesce cu placere onori-

fi'a insarcinare d'a representá (d'impreuna cu D. Cugalbiceanu) societatea la serbarea de la Putn'a, — cu dorere anuncia inse, cá nu **poté** luá parte la sesiunea d'in estu-annu a societatii academice.

Secretariulu gener. **M a s s i m u** dá cetire reportului Delegatiunii a supr'a lucrárilor salle de preste annu. — **H o d o s i u** cere a se numi comisiune pentru cercetarea acestui reportu. **I c n e s c u** cere a se numi inca una comiss. pentru carea argumentulu se gasesce in reportulu Delegatiunii inse-si. Dfice cá annalile societatii n'au decátu unu interessu retrospectivu, ca se fia inse acesta foia mai intiusa, mai instructiva, de mai mare interessu pentru publicu, ba chiaru si pentru membrii insi-si ai societatii, se i-sá deé mai mare estensiune si periodicitate, — spre acestu scopu cere a se numi comisiunea, care se elaborodie unu planu pentru ajungerea acestui scopu. **P a p i u** nu vede necessitatea comisiunii. Lucrarile se voru immulti prin despusetiunea luata d'a se aduce de membrii lucrari, si acestea voru intrá in annali, cari estu-modu voru deveni si mai voluminoase, si mai interessante, dar alte lucrari nu potú intrá in corpulu annaliloru. **B a b e s i u** nu vede neci ellu necessitatea d'a se numi inca una comiss. pentru cá atunci multe alte puncte, si a nume cellu d'in urma d'in reportulu Delegatiunii inca ar cere numirea unei comisiunii. **I o n e s c u** intreba de este sustientu (Baritiu si Urechia dechiarandu cá da), insiste, ca annalile se nu fia numai unu buletin privilegiatu, ci una revista científica, dupa ce statulu nu dá, particulari inca nu dau ajutorie societ. acad. se faca ea totu ce se poté spre a interessá publiculu prin publicitate. Acesta cestiune de importantia se faia prin dechiararea d'a se pune la ordenea dílle. — Se decide a se alege a dou'a comisiune pentru cercetarea bugetului alaturatu la reportulu Delegatiunii. Se purcede la alegerea membriloru pentru amendoué comisiunile, prin votu secretu. Resultatulu votari i simultane este, pentru comisiunea financiaria: Baritiu 8 voturi, Babesiu 6. v. Papiu 10. v., Romanu 7 v., Hodosiu 2. v., Urechia 1. v.

Presedintele dechiará de membri ai comiss. fin. pre membrii cari au intrunit majoritatea abs. adeca: **P a p i u**, **B a r i t i u** si **R o m a n u**. — Pentru comisiunea de reportu: Ionescu, 8 voturi. Odobescu, 10. v. Romanu 2. v. Hodosiu, 3. v. Sionu, 3. v. Urechia, 2. v. Baritiu 2. v. Babesiu, 3. v. Presedintele proclama de membri ai comisiunii de reportu pre membrii **O d o b e s c u** si **I o n e s c u**, éra pñtru allu treile membru, dupa ce voturile s'au impartitu preta tare, cere a se votá de nou. Se purcede la noua votare, allu carei-a resultatú este: Hodosiu 7 voturi, Babesiu 4 v., Sionu 1 v. astfelu **H o d o s i u** e proclamatú membru allu comiss.

Se dá cetire reportului comisiunii cesariene. **O d o b e s c u** citece d'in fia-care operatu câte-va specimie de traductiune cu critic'a loru d'impreuna. Intr'acestea **U r e c h i a** propune cá mai nainte d'a se luá conclusu, membrii toti se studiedie tote operatele, unulu câte unulu, si numai dupa ce voru fi semnati toti cá le-a vedintu si studiatu, se se iée concluse in siedintia plenaria, cere totodata ca se se puna la ordenea dílle ca cestiune prealabila. Majoritatea nu primesce, pentru cá in comisiune au fostu cincii membri (*prope tota sectiunea filologica) cari au studiatu cu de a menuntulu si au pusu tota ostenele d'a de a critica bine, afara de acést'a mai multi d'in membrii societ. au luatú insi-si cunoscintia astfelu, cátu judecat'a se face in deplina cunoscintia de causa, mai alesu dupa ce si membrii, cari n'ar' fi studiatu operatele, au potatu se-si cascige convictiune si d'in numeroase specimie luate la critica de comisiune. Propunerea inse are se se iée in consideratiune pentru viitoriu.

Reportorulu (**Odobescu**) întreba daca soc. crede cá e de ajunsu cátu au cetitu d'in specimenele de traductiune, séu sée urmedie? Majoritatea responde cá este destullu (pentru cá se cetise in siedintia secreta) si reportorulu urmedia mai departe cu cetirea reportului si a concluseru luate de comisiune. Dupa finirea cetirei, reportorulu coborindu-se de pre tribuna fu salutatu cu simpatice aclamatiuni si viue aplause d'in partea publicului ce assistá. — Incondat'a atentione si caldur'a excessiva produsese ostentatiune atátu membriloru soc. cátu si ascultatoriloru, deci pentru pucina recreare, siedintia se suspinde pre $\frac{1}{4}$ de ora. — Dupa redeschiderea siedintiei se deschide discussiunea a supr'a reportului. **P a p i u** multiamesce comisiunii intrege si reportorului in parte pentru ostenele puse la acesta lucrare conscientiosa, — cere cá si pñna ce operatulu s'ar' poté tipari in annalile soc. se fia rogare Redactiunile diuarieloru, cari ar' vre a-lu primi in colonele loru, cá se lu publice cátu de curundu, pentru cá publiculu se pota luá cunoscintia despre concluse. **S i o n u** assemene multiamesce comisiunii si reportorului. **M a s s i m u** explica conclusele. Sunt doue, un'a pentru impartirea premiului de 150 galb. in doue partii egale pentru traductiunea lit. A. si B., apoi pentru tiparirea traductiunii A. dupa remanare. Cere a se pronuncia membrii a supr'a ambelor concluse. **B a b e s i u** díce cá observatiunile si critic'a sunt a le comisiunii si nu a le societatii, prin urmare pre acést'a nu o privescu, ci numai conclusele si a nume este se vedemu daca potemu sée modificamu programulu, impartindú in doue premiulu, afirma cá potemu, — cátu pentru tiparire díce cá e bine a se da numai dupa remanare. **O d o b e s c u** observa cá ceilea ce díce d. Babesiu tote se cuprindu in reportu. **R o m a n u** díce: Observatiunile si critic'a comisiunii sunt firesce a le ei si nu a le nostre, dar' conclusiunile facute pre basea

acelloru-a, de le vomu adoptá, voru fi ale nostre si nu mai multu ale comisiunii, deci se ne ocupamu de concluse. Societatea este in dreptu a impartí premiulu, pentru cá neci regulamentul, neci programulu nu o lega. S'ar' poté díce dora de cátra unulu d'in premiati „Eu am lucratu si ostentitu pentru 150 galb. si nu pentru jumetate.“ Noi inse am poté responde cu consciintia impacata „Neci unulu d'in concurrenti n'a implenit strictu conditiunile programului, deci nu se cade a se da premiulu“, dar' luandu in consideratiune cá doi d'in concurrenti s'a apropiatu de perfectiune (ceruta prin programulu de concursu) si cá vedintu d'in experientia anniloru trecutú, raros nantes in gurgite vasto, cá se incoragiamu pre viitoriu la lucrare si cá se remuneramu incátu-va ostenele puse, este prea bine cá se primimu propunerea comisiunii pentru premiere, asié precum au formulatu-o díns'a, deci cere a se votá a supr'a acestui punctu. — Cátu pentru tiparire, este de parere cá cestiunea se remana asta data suspinsa, pentru cá propunerea comisiunii inca este conditiunata de la remanuirea subsecinte. **S i o n u** observa cá de nu vomu decide a se tipari operatele voru remané in pusunariulu autorului, cá se tipari amendoué, pentru cá publiculu inca se pota judeca a supr'a judecatii nostre. **U r e c h i a** cere a se impartí egalu între amendoué spesele de tipariu. **O d o b e s c u** observa cá numai pentru unulu s'a propusu de comisiune. — Cerendu-se votarea pentru **p r e m i a r e a** propusa de comisiune, resulta **10 v o t u r i**, contr'a **1**, éra pentru **t i p a r i r e a** traductiunii semnate cu lit. A. totu dupa propunerea comisiunii **10 v o t u r i**, contr'a **1**. — Acum se purcede la desfacerea epistoleloru cu devis'a traductiuniloru resp. si se constata, — chiaru si priu cercularea loru prin manile publicului asistatoriu, intact'a stare a loru si deschidendu-se, premiulu A. se dovedesce a fi **D. Copacineanu** profess. in Romani (Romani'a libera de preste riulu Milcolui) éra premiulu **B. D. Aron Densușianu**, advocatu d'in Fagarasiu (in Transilvania). Aclamatiuni si aplause d'in partea publicului. — Presedintele se insarcina a provocá pre **D. Copacineanu** pentru remanuirea traductiunii salle, éra epistolele nedeschise d'impreuna cu operatele nepremiate a le innapoiá respectiviloru si siedintia se redica la 4 ore ser'a.

Camer'a reprezentatoriloru Ungariei.

Siedintia de la 14. sept. 1871.

Dupa una pauza de mai bine de trei lune camer'a reprezentatoriloru Ungariei a tienutu asta-di, in 14 septemre, prima sa siedintia. Representantii s'au infacisiatu in numeru destulu de mare. Capii partiteloru, Deacu, Tisza, Ghiczu sunt de facia; asemenea si ministrii **Andrássy**, **Kerapoly**, **Toth**, **Tisza**, **Bitto**, **Pauler**, **Szlávy** si **Pejacevicin**.

La 11 ore a. m. presedintele **Paulu Somssich** si-ocupa scaunulu presidialu si, salutandu pre membrii camer'i, i roga a-lu onorá cu atentione, spre a-si poté incepe reportulu presidialu despre lucrárilor ce s'au intemplatú in decursulu ferieloru.

Notariulu **Parcesics** cetesce consemnatiunea supliceloru juridictionale incurse, cari se transmitu apoi comisiunii pentru petitiuni.

Presedintele aduce la cunoscintia camerei schimbarea ce s'a facutu in decursulu ferieloru in ministeriulu de comunicatiune, adeca demisiunarea lui **Stef. Gorove** si inlocuirea lui prin **Ludovicu Tisza**; mai departe, numirea unoru deputati de comiti supremi in comitate si cetáti, in loculu caroru-a presidiintele a si publicatu alegeri noue.

Presidiulu camerei magnatiloru tramite aprobatiunile de la 56 proiecte de legi, aretandu totu-odata, cá camer'a magnatiloru n'a desbatutu inca proiectulu de lege relativu la stergerea pedepsei corporale.

Directoratulu causelor regesci comunica apoi, cá processulu de pressa, ce s'a intentatu contr'a deputatulu **Svet. Mileticu**, si la care camer'a si-a datu invoierea, s'a curmatu, pentru-cá s'a descoperitu auctorulu adeveratu alu articolulu incriminatú, **Milanu Georgievicinu**, si acum processulu se va intentá contr'a acestui-a. — Camer'a ié actu despre tote aceste.

Presedintele presenta raportulu despre erogatiunile camerei pre lunele iuliu si augustu, precum si bugetulu camerei pre lun'a lui septemvre. Reportulu se va tipari si pune la ordenea dílle pre poi-mane. Asemenea se va tipari si distribui între deputati si consemnatiunea acelloru propuneri, interpellatiuni, proiecte de conclusu si proiecte de legi, cari s'au prezentatu in lun'a lui iuniu si au remasu neconditiunatu a se deliberá in period'a acestei sesiuni.

Ernestu Simonyi nu consente cu modulu denumirei noului ministru de comunicatiune. Este degiá alu duoilea casu, díce oratorele, cá se numesce de ministru unu barbatu, care nu este membru alu parlamentulu. De o cam data nu vidé se fáca nice una propunere in acést'a privintia, dar' protesteaza contr'a acestei maniere neparlamentarie.

Iosifu Madarász inca se alatura la acést'a parere a lui **Simonyi** si desaproba procederea guvernului.

Ministrulu-presedinte **c. Andrásy** reflectandu la acést'a imputatiune, díce: Assertiunea, cá unu guvern este neparlamentariu, daca nu se intregesce cu barbati d'in parlamentu, dovedesce una mare confusiune de conceptu.

Unu guvern pote se constée totu d'in membri ai parlamentulu, si de aceea totu-si se nu fia parlamentariu, daca nu possede majoritatea parlamentulu; d'in contr'a inse elu nu trebue se aiba nici unu membru alu parlamentulu in mediu-loculu seu si totu-si se fia parlamentariu, daca are majoritatea parlamentulu. Dreptulu de denumire alu **Majestáti Sale** nu este restrinsu prin nici una lege; si n'ar' fi consultu a creá una asemenea lege in una tiera, care, dupa una intrerumpere constitutiunale de 20 de ani, are nevoia de **t o t e** poteri ale sale, spre a se organizá.

Juliu Schwarz, dupa una scurta introducere, adreseza ministrulu de cultu si instructiune publica, urmatori'a interpellatiune:

Dupa ce ministrulu de cultu si instructiune publica, in respunsulu ce l'a datu la interpellatiunea mea, facuta in siedintia de la 15 maiu, a promissu, cá va intrebuintá tote mediu-locule juridice contr'a violáriloru comisse facia de dreptulu placetului regescu; dar' de atunci si pñna asta-di n'a adusu la cunoscintia camerei nice una despusetiunea in acést'a privintia; si de ora-ce tier'a privescu cu ingrigire la urmárele acelloru miscamintu, cari, sub pretestu religionariu, au indeplinitu unirea unoru elemente prin fundarea asié numiteloru casine catolice, politice, si cari acum alimenteaza atentate indreptate sistematice contr'a art. de lege 38 d'in 1868: întrebu pre Dlu ministru, cá ce a facutu guvernulu spre liniscirea tieriei?

Are Dlu ministru cunoscintia, cá episcopi gr. or. d'in **Caransebesiu** si **Aradu** au opritu pre invetiatorii loru confessionali, de a participá la cursulu suplementariu pentru invetiatori?

Mai departe dlu interpellante întreba pre ministru, cá de ce n'a luatú mesuré cá invetiatorii se tiena si in acestu annu adunare generale, si cá are guvernulu de cugetu a face despusetiuni in privintia reformárii universitatii, a academiiloru de drepturi, gimnasiiloru si a scoleloru medie, cá astfelu prin aducerea unei legi se se puna odata capetu stagnatiunii instructiunii mai innalte.

Ernestu Simonyi inca adreseza ministrulu de culte, in numele seu si alu scoloru sei de principie, una interpellatiune totu in sensulu interpellatiunii lui **Iuliu Schwarz**, numai cá este mai schitiata. Ea suna astfelu:

Dlu ministru de culte, respundendu la întrebárele ce i s'au facutu in sesiunea trecuta, a dechiaratu, cá guvernulu e resolutu a sustiené dreptulu placetului regescu, si va procede strictu contr'a episcopiloru, cari au violatu séu voru violá acestu dreptu. In urm'a acestei dechiaratiuni întrebu pre Dlu ministru:

In ce modu a processu guvernulu facia de episcopulu d'in **Alba-Regia**, care a proclamatú sebatoresce asié numit'a „dogma de infallibilitate“ in dicecea sa? Si ce resultatú asepta guvernulu de la despusetiunile ce le va fi luatú si acést'a privintia?

Adeveratu oste, cá afara de numitul episcopu, inca si alfi episcopi d'in Ungaria au proclamatú acést'a dogma in dicecele loru, séu o au comunicatu, séu ordonatú preufmei diceesane, cá se o propuna in scole? Si daca este adeveratu, cari sunt acei episcopi si in ce modu cugeta guvernulu a scigá facia cu dinstia stima pentru drepturile regesci si valore pentru ordinatiunile guverniali?

Ambele interpellatiuni se transmitu ministrulu concerninte.

Colomanu Tisza interpelleza apoi pre presedintele camerei, cá ce activitate se asepta de asta-data de la camera, adeca cátu tempu va remané ea intrunita, pentru cá camer'a se scia, cá nu cum-va in una buna demanetia se se trediesca, cá faimele au fostu adeverate, si cá deputatii sunt tramisi a casa.

Presedintele dechiará, cá intentiunea guvernului este de a transmite comisiunei financiaria bugetulu prezentatu, precum si nisce afaceri financiaria urgente, dupa aceea apoi camer'a va aduce conclusu, cá nu mai tiene siedintie pñna ce comisiunea financiaria nu-si va poté presentá reportulu.

La acést'a cestiune vorbescu mai multi deputati, dar' nu se decide nimic a supr'a ei pñna ce guvernulu nu va presentá proiectele, despre cari a facutu mentiune presedintele.

Siedintia se redica la 12 $\frac{1}{4}$ ore. Siedintia prossima se va tiené sambeta la 10 ore.

Clusiu, 12. sept. 1871.

Una modesta interpellatiune cátra ilustritatea sa **D. Iosifu Ketely**, inspectorulu regiu alu scoleloru d'in comitatulu Clusiuului si alu **Dobácei**.

Illustre domnule inspectoru scolaru! Am cetitu in „Gazet'a Transilvaniei“ una publicatiune despre deschiderea cu inceputulu lui octomvre a preparandiei de statu pentru invetiatori in Clusiu; am cetitu in mai multe diuarie romane una asemenea publicatiune a inspectoratulu de scole d'in comitatulu Hunedorei, si an-aflatu o mare deschiliure între ambe publicatiunile, — caus' carei deschiliuri asiú voi se o afu ore cum-va dela **Ilustritatea** ta.

Si aume: in publicatiunea inspectoratulu de scole d'iu comit. Hunedorei se díce, cá in preparandia de statu d'in Dev'a eleviloru romani li se voru propune tote studiele in limb'a romana, éra in publicatiunea inspectoratulu d'in Clusiu scriptur'a tace de asta impregiurare. Intrebarea mea modesta dara este, cá eleviloru romani, cari voru voi se

...ira la preparandă de statu d'in Clusiu, propune-li-se-voiu d'in critică ce s'a facutu a supr'a manuscriptelor, si pentru studiile in limb'a romana? s'eu ba? atunci, candu la acēsta preparandă sunt avizate comitatetele Clusiuului, Turdei, Dobăcei, etc. tote cu una poporatiune precumpenitoria romana, si atunci candu articolu de lege XLIV: 1868. §. 17. li dă dreptulu a pretinde acēst'a!

Era a dou'a intrebare modesta este, că are de cugetu Illustritatea sa a face pasi la innaltulu guvernă, că s'eu se publice concursu si pentru catedre de professori pentru studiile romanesci la acēsta preparandă, că-ci dupa cum sum informatu, in senatulu directiunali alu instituteloru preparandiale de statu d'in Clusiu, la propunerea membriloru romani s'a adusu conclusiuni, că in preparandă de statu d'in Clusiu pentru invetiatori s'eu se intintieze catedre paritetice pentru studie in limb'a magiara si romana?!

In fine observu, că in locu de respunsu pre calea diaristica, Illustritatea sa mai tare m'ar imbucură cu fapt'a realisării dorintiei generale a romaniloru, cari sunt indreptati la preparandă de statu d'in Clusiu.

Unu inspectoru de scole confesiunale.

Reportulu Comisiunei

asupr'a

manuscriptelor d'in traductiunea comentarielor lui

„Iuliu Cesare“

de

Bello Gallico.

Domailoru!

Comisiunea numita de domni'a-vostra spre a examina manuscriptele de traductiuni d'in Comentariile lui Iuliu Cesare de bello Gallico, ce s'au prezentatu la concursulu de estu-timpu, mi-a facutu onorea a me insarcina că s'eu vi infacisiediu rezultatele lucrărilor sale.

Incependu me simtiu detoriu a aminti, că premiulu instituitu inca in annulu 1863 de către principele Alessandro I. n'a potutu fi acordatu până asta-di, mai antăiu d'in lips'a de concurrenti la materi'a propusa chiaru de una-data cu instituirea premiulu (Virgiliu Aeneidos liber I.), apoi si d'in pucinele merite ce a infacisiatu uniculu manuscriptu d'in Cesare de bello Gallico, care s'a prezentatu la timpu in annulu 1869 si asupr'a carui-a ati adoptatu in siedinti'a XV d'in 20 Augustu a acellui annu, conclusiunea: „d'a se publică era-si concursulu in acellea-si conditiuni de p'a acum, punendu-se inse unu terminu de doui anni, si invitandu pre concurrenti a traduce si cartea VIII d'in comentariile lui Iuliu Cesare de bello Gallico.“ Programm'a acestui concursu preinnoitu, data publicității, stipuledia că conditiune litteraria principale, pentru concurrenti, că „(art. 2.) traducerea se va face intru una limba romanescă curata si ellegante, cautandu a se reproduce si in traducere calitătile autoriului in comparatiune cu alti istorici latini, cum si a dă, in note, critică diferiteloru lectiuni asupr'a locurilor obscure alle testului.“

Că dispositiuni regulamentarie programm'a concursulu otaresce (prin art. 3.) terminulu pentru depunerea manuscriptelor, care eră defiptu până la 15 Iuliu 1871; (prin art. 4.) regulédia form'a manuscriptulu si (prin art. 5) dispune celle de cuviinta in privinti'a devisei obligatorie dupa fia-care manuscriptu.

In termenulu prescrissu si cu insusirile regulamentarie de mai susu, s'au prezentatu estu-timpu, Domniloru, patru manuscripte, asupr'a caroru-a Comisiunea a indreptatu cercetările sale, examinandu fia-care d'in traductiuni, atātu in comparatiune cu testulu originale alu autoriului, cătu si in reportu unele cu altele.

Aceste manuscripte, pre cari, pentru inlesnirea lucrărilor le voiu insemnă fia-care cu una littera alfabetica, au pre diusele urmatoriele devise:

Ms. litter'a A: „Fiet quodcumque volent, qui valebunt; valebunt autem semper arma. (Cicerone)“ (323 pag. in 4° si XXII prefatiunea).

Ms. litter'a B: „Quod si antiquissimum quodque tempus spectari oporteret, populi Romani justissimum esse in Gallia imperium (Caesaris Comment. I cap. XLV)“ (431 pag. in fol. plus XXVII pag. pentru Notitia biografico-literaria).

Ms. litter'a C: „Nihil enim est in historia pura et illustri brevitate dulcius“ (Cicero. Brut. 75,262) 54 colle plus 4 colle pentru Introductione.

Ms. litter'a D: „Magno illi Alexandro, sed sobrio neque iracundo, Caesar simillimus. (Vellei. Paterculo II. 41)“ (418 pag. fol. plus XDIV pentru Introductione.)

Trebuie s'eu adaugu, că fia-care d'in aceste patru manuscripte este precessu de căte una lucrare biografica si critica mai multa s'eu mai pucinu intinsa asupr'a lui Iuliu Cesare si scrieriloru sale. Căte-si patru sunt munite cu note explicative, era celle doue manuscripte A si B contienu, la finele lor, căte unu registru geograficu alu localitătiloru citate in opulu lui Cesare.

Spre a vi face cunoscutu metodulu practic intrebuintatu de Comisiune in examinarea manuscriptelor pentru a ajunge a-si formă una convictiune precisa si bine fundata despre valoarea traductiuniloru, voiu luă libertatea, Domniloru, a vi presentă, in tota dezvoltarea ei, una mica parte

d'in critică ce s'a facutu a supr'a manuscriptelor, si pentru acēst'a, voiu allegu unu ore-care numeru de paragrafi, pre cari le voiu reproduce succesive dupa traductiunile cătoru patru concurrenti, insemnandu la margine, observatiunile de tota natura, ce Comisiunea a facutu asupr'a lor. Cu modulu acestu-a, credemu, domniloru, că pre de una parte vomu facilită domniloru-votre mediloculu de a petrunde mai cu inlesnire in apetiările generali emisse de Comisiune, pre de alt'a vomu schitiă, pentru concurrentii presenti si viitori, unu criteriu dupa cari ei voru poté s'eu si modifice si s'eu si indreptede metodele de traductiune in conformitate cu cerintiele societății Academice, care este neincetatu preocupata de padfrea reguleloru bunului gustu in littere, de dezvoltarea limbai romane. Voiu procede d'ara de una cam data la reproducerea a unoru-a d'in capitolele essaminate, in cari credu că se voru poté cellu pucinu iatrededă caracterele principali alle fia-carei fractiuni, si firea noteloru critice ce li s'au facutu de către Comisiune.

Reportore, A O D O B E S C U.

(Va urmă.)

Statutele

Reuniunii invetiatoriloru romanid'in Selagiu.

Sectiunea I.

Despre numirea, scopulu Reuniunii si medilocelle pentru ajungerea scopulu.

§. 1. Reuniunea porta numirea: „Reuniunea invetiatoriloru romanid'in Selagiu.“

§. 2. Scopulu Reuniunii e:

a) promovarea si dezvoltarea imprumutata a culturai invetiatoriloru romani d'in Selagiu si desteptarea interesării comuni de caus'a invetiamentulu;

b) ajutorarea materiale a membriloru ordinari ai reuniunii in casurile de lipsa, si provederea cu ajutoriu, respective cu pensiuone a invetiatoriloru deficienti si a familiei loru orfane.

§. 3. In adunările acestui Reuniunii sunt oprite ori-ce debateri asupr'a objecteloru religioase si politice.

§. 4. Spre ajungerea scopulu reuniunii voru servi de mediloco:

a) adunările reuniunii;

b) infintiarea unei bibliotece;

c) tienerea de conferintie literarie si de conversatiuni;

d) interesele dela capitalele consantite scopulu ei d'in partea membriloru fundatori si ordinari ai reuniunii; tacelele anuale, cari incurgu dela membri, precum si darurile unoru binefacatori;

e) cascigurile ce voru incurge d'in arangiarea unoru petreceri si sortiture spre scopulu reuniunii si folosele ce se voru cascigă prin tiparirea si vinderea unoru opuri pedagogice; arangiarea sortitureloru inse, conformu legiloru si ordinatiuniloru financiari, va fi a se anuncia la respectivele autorități financiare, si a se cascigă concessiunea acelor-a.

Sectiunea II.

Constituirea Reuniunii.

§. 5. Reuniunea constă d'in membri ordinari, fundatori, onorari, correspondinti, partenitori si ajutatori. Membri ordinari nu potu fi decâtu invetiatorii. Membri ordinari, cari mai tardiu voru incetă de a fi invetiatori, voru remanē membri ordinari ai reuniunii. Membru fundatoriu ordinariu, onorariu, correspondinte, partenitoriu si ajutatoriu alu reuniunii pote fi ori-cine fara deosebire de religiune, natiunalitate si rang.

§. 6. Membru ordinariu este totu invetiatoriu romanu d'in Selagiu, d'aca: a) va dovedi, că are portare morale nepatata; b) insinuandu-se si primitu de adunarea generale s'eu de adunarea comitetulu se va deobligă a solvi regulatu in cass'a reuniunii pre fia-care anu una tacsă de 3 fl. v. a. si a observă statutele si decisiunile reuniunii.

§. 7. Membrii ordinari noui ai reuniunii la inscrierea loru de atari sunt detori a depune antecipative diumetate d'in tacs'a anuale, adeca: 1 fl. 50 cr. v. a. si una-data pentru totu-de-un'a tacs'a de 80 cr. pentru inscrierea si pentru documentulu de legitimare.

§. 8. Eschiderea veru-unu membru ordinariu d'in reuniune este provediuta in §. 48 alu acestoru statute.

§. 9. D'aca veru-unu membru ordinariu alu reuniunii va parası de buna voia acēsta reuniune, tacs'a de inscriere si tacelele anuale solvite voru cadē in favorulu fundulu reuniunii, deci respectivulu nu va poté avē neci o pretensiune contra reuniunii.

§. 10. Membrii ordinari, cari voru parası reuniunea d'in caus'a că si-stramuta locuint'a stabile d'in Selagiu, documentandu ast'a inaintea adunării generali, voru perde in favorulu fundulu reuniunii tacs'a de inscriere si pentru diploma si tacelele anuale de pre doui ani. D'in d'f'u candu adunarea generale i absolve de a fi membri ai reuniunii, absolvti n'au neci unu dreptu facia de reuniune, afara de pretensiunea la tacelele ce li-ar restă, subtragundu-li-se tacelele de doui ani.

§. 11. Numai acei invetiatori potu contă la ajutorare, si respective la pensiuonare d'in partea reuniunii, cari sunt

membrii ai reuniunii, si cari nu prin vin'a loru propria au devenitu in stare de deficientia.

§. 12. Pensiuonele invetiatoriloru deficienti si ale familiei loru orfane ale membriloru ordinari, luandu in consideratiune averea disponibile, se voru statorf d'in anu in anu prin adunarea generale amesuratu aniloru de servitiu ai deficientulu si respective ai repausatulu, cari ani inse se voru compută dela terminulu de inscrierea loru că membri ai reuniunii.

§. 13. Veduvele membriloru ordinari voru trage pensiuone dela reuniune până candu voru portă numele fostulu barbatu, fetiorii până la etate de 20 ani, era fetele până candu se voru marita, dar' neci intr'unu casu mai departe decâtu până la alu 24. anu alu etătii lor, afara de acei-a cari patimescu in ce-va defectu spirituale s'eu corporale devenitu de la sorte, in urmarea carei-a sunt neabili a se sustiene.

§. 14. Pensiuone se imparte in parti egali intre pruncii fostiloru membri ordinari; veduv'a primesce una partialitate.

§. 15. Membru fundatoriu este totu insulu, individu fisicu s'eu morale, precum: comunitati, corporatiuni, sc. l., care odata pentru totu-de-un'a solvesce reuniunii o suma de 10 fl. v. a.

§. 16. Membrii onorari a) se alegu prin adunarea generale pre temeindu doveditu alu capacitătii, inaltei pusetiuni si alu altoru merite personali ale lor; b) cari priu daruri mai insemnate si-au cascigatu meritu pentru reuniune.

§. 17. Membrii corespondinti se alegu prin adunarea generale. D'ela acesti-a se recere, că s'eu fia barbati de capacitate si se ascēpta dela dinsi cu securitate, că voru spriginı si inaintă scopulu reuniunii.

§. 18. Membrii onorari afara de casulu §. 16. p. b.) si membrii corespondinti sunt scutiți de ori-ce tacsă pentru reuniune.

§. 19. Membrii partinitori sunt toti acei-a cari se obliga a solvi tacelele anuale solvite de membrii ordinari.

§. 20. Membrii ajutatori sunt toti acei-a, cari contribuescu ori-cātu de pucinu spre scopulu reuniunii.

§. 21. Tote causele controversate d'in referintia de reuniune intre membrii reuniunii si intre reuniune s'eu oficialii ei, precum si intre reuniune si oficialii sei, in prim'a instantia se decudu priu adunarea comitetulu. Decisiunea comitetulu se pote apellă la adunarea generale a reuniunii. — D'aca care-va partida nu se multiamesce cu decisiunea adunării generale, are dreptu in intiesulu §. 9. Capu. III d'in LIV articulu de lege 1868, a cere judecatoriă alēsa.

§. 22. Reuniunea va avē unu sigilu care va portă urmatori'a inscriptiune: „Reuniunea Invetiatoriloru romanid'in Selagiu 1871.“ — precum si una cassa in care se va pastră averea, pretfosele si cartile sale de pretiu. Cass'a va avē doue chiăi.

Sectiunea III.

Despre oficialii reuniunii.

§. 23. Oficialii reuniunii sunt:

a) unu presiedinte,

b) unu vice-presiedinte,

c) unu secretariu primariu,

d) unu secretariu secundariu,

e) unu bibliotecariu,

f) unu cassariu si unu controloru,

g) unu advocatu.

§. 24. Toti acesti-a se alegu de adunarea generale pre căte 3 ani d'ntre membrii ordinari ai reuniunii, dar' presiedintele si advocatulu se potu alege si d'ntre membrii onorari s'eu fundatori.

§. 25. Acesti oficiali imbraca oficiu onorariu, prin urmare fara salariu. Totu-si se concede adunării generali dreptulu d'ai remuneră d'in veniturile fundulu dupa impregiurări, si anumitu dupa poterile materiale ale reuniunii.

§. 26. Drepturile si detoriutele presiedintelu sunt:

a) a conchiamă adunarea generala si a comitetu'ui, si a portă presidiulu intrinsele;

b) a supraveghia, că-desbaterile si conclusiunile adunării s'eu se aduca potrivitu scopulu si intereselor reuniunii;

c) a supraveghia, că cei-a-lalti oficiali ai reuniunii s'eu corespunda detoriutele lor cu acura tetia.

d) a representă reuniunea in afara in afacerile reuniunii, inse faptele presiedintelu in numele reuniunii, cari aru produce obligatiuni asupr'a ei, numai atunci voru fi obligatorie pentru ea, d'aca acelea au urmatu d'in invoierea comitetulu si d'aca scrisorile respective subsemnate pre langa elu inca si de doui membri ai comitetulu si contrasemnate de secretariulu acelu-a, carui-a este increditu sigilulu reuniunii, cum si provediute cu acelu sigilu;

e) presiedintele numai asié va poté asemnă plătii d'in banii reuniunii, d'aca acelea voru fi preliminate de comitetu, si d'aca scrisorea de asemnare va fi contrasemnata si de mentiunatulu secretariu;

f) plenipotentiele s'eu constitutiunile de procuratori pentru ingrigirea afaceriloru reuniunii in partea organeloru d'in afara se subscriu de presiedinte pre langa pre contrasemnarea secretariulu;

g) asemenea se subscriu numai de presiedinte si de

secretariu toate documentele de justificarea primirii de membru alu reuniunii, cerculariele, publicatiunile, precum si procesele verbali luate despre adunările generale si ale comitetului;

h) presedintele ingrigesce despre executarea concluziunilor adunării generale si ale comitetului, si ordina scotarea cassei d'in timpul in timpul.

§. 27. Vice-presedintele suplinesece pre presedintele in toate drepturile si indetoriile lui conformu §-lui precedent, precandu presedintele este impededu de a functiona.

§. 28. Secretariulu primariu pastré dia sigilulu reuniunii, semnédia si contrasemnédia processele verbali, luate despre adunările generale, si ale comitetului si contrasemnédia totu-de-una-data facia cu organele si indiviidii ésteriori, precum si cu cass'a reuniunii si acelea scrisori, cari sunt de contrasemnata si de presedinte conformu §-lui 25.

§. 29. Secretariulu secundariu substituie si ajuta pre secretariulu primariu in toate afacerile lui.

§. 30. Bibliotecariulu ingrigesce de cărțile, obiectele științifice si recușitele reuniunii. Fără concesiunea presedintelui, elu nu va liberá neci unu obiectu concediutu ingrigirii sale. Folosirea cărților d'in biblioteca se va determiná in unu regulamentu deosebitu.

§. 31. Casariulu debue să fie omu cautionatu, elu incasédia banii reuniunii, peria ratiociniu despre ei; elu ingrigesce că tacsele si alte detorie restante ale reuniunii să se incasédia la timpul seu; elu pregatesce si subterne ratiociniulu anuale adunării generale spre revisiune, elu este respundietoriu pentru cassa.

§. 32. Controlorulu are de a contrasemná toate actele de ratiociniu ce se tienu de cass'a reuniunii, si a portá a dou'a cheia a acestei-a. Elu este pentru cass'a reuniunii in solidum respundietoriu cu casariulu.

§. 33. Advocatu lu represinta reuniunea in causele ei procesuale.

(Finea va urmá.)

Banatu, 11 sept. 1871.

(Unu resunetulu apelulu d'in Mehadia, publicatu in „Albina“ in favorulu causei, cedins'a si-a propusu a aperi si propaga. *)

In nr. 62 a. c. alu foiei „Alb.“ una compania de mameluci d'in Mehadia si Orsiova emise cátra natiunea romana unu soi de apelu, demnu de caracterulu si orb'ia fără esemplu a urdiloru lui. Scopulu acestoru apelanti fu, cá toti cei de una panura cu d'insii să alerge a se inrolá sub fiamur'a cu devis'a: „Defaimare si calumnia pentru toti; glorificare si divinizare pentru unulu, uniculu providentialu, Messia alu Romanilor.“ — Facia de acésta tendentia infectatoria, de acésta epidemia éra-si fără esemplu, diuariulu „Federat.“ si-a facutu detorint'a si in nrulu seu 84 a. c., in rubric'a varietátiloru, si-a datu parerea atátu a sup'ra individiiloru apelanti, cátu si a sup'ra productulu aiurării loru.

Dar' ce se vedi! In nr. 69 totu alu „Alb.“ unu filosofandru d'in acea marita ceata, care inca nu si-a scuturatu pulberea de dupa urechie de pre bancele scolei, vine cu una falca in ceru si cu un'a in pamentu si cu nisece pasagie despre mai multe adevaturi, scóse d'in vre-o carte ore-care, se face criticu si clasificatoriu, pre candu singuru s'areta, cá elu inca si acum'a stá sub clasificatiunea altoru-a.

Filosofandru nostru, grátia scolei de care se tienu, incepe de timpuriu la barfele si calumnie; se teme dora, cá nu va ajunge in graba la inaltíma maestrului seu; dar' nu se teme! merge numai pre calea acésta aacompaniatu de consocii sei si condusu de superiorulu seu „adoratu“, apoi in scurtu „Alb.“ i va dá diploma de „mare-nascutu, neobositu si providentialu,“ pentru cá vedi bine, filosofandru nostru inca de pre acum'a scie, cá ce d'ice d'insulu si compani'a cu aceea consente tota natiunea romana (vedi art. d'in nr. 62 alu „Alb.“ „Natiunea rom. nu este demoralizata.“) — Vai si amarulu de tine natiune romana, daca ai ajunsu să-ti apere moralitatea nisece omeni fără precauțare, inca nematuru; rusne de diurnalulu „Alb.“ care dá locu la asié felu de copiloni a barfel in colonele sale cu intentiunea de a laudá si marf pre Dlu Babesiu, care — domniulu de patima — primesce ori-ce si de la ori si cine, fia chiaru si unu pruncu sedusu de altii si amagitu cu nisecei jocarie, numai să-lu laude, si prin laud'a sa să defaime si dejosesca spre altii; — fia-i dar' si acésta spre meritu si onore. (Dar' multu se mira publiculu de pre aici de Illustrii Dni Mocionesci, si se intreba: au dora pentru astfelu de ficuri si barfele au fondatu si sustienu „Alb.“?)

* Redact. „Alb.“ candu a publicatu pamfletulu d'ia cestiune a anuciatu totu odata, cá ar' fi primitu una gramada de adrese omagiale de asemenea calibru, si cu toate acestea, d'in gramad'a cea mare, a alesu unu esemplariu, despre care, si numai a amentí, să-i fia fostu scárta si rusne. — Noi, publicandu acestu resunetu, vremu să aretámu indignatiunea ce o a produsu acelu pamfletu in publiculu celu mare. Red.

Filosofandru nostru se grabesce a aretá in publicu, cá d'insulu cu compani'a, cu trupu si sufletu, orbesce se tienu si numera intre mamelucii lui Babesiu, apoi ingamfatu in rangulu seu de mamelucu se crede chiamatu a calumniá „Federat.“ respective pre Romanu (Hodosiu, Porutiu), apoi pre Stanescu, Petricu, etc. si se opintesce a convinge lumea, cá acesti barbati n'aru avé atát'a tactu, precepere si capacitate cá unu copilu de scola, care inca ambla cá ventulu flusturandu si abatendu-se dupa fia-care barfelitura ce-i suna mai bine la urechie; spune apoi natiunii romane (carei-a? a prunciloru! Cor.) cá Babesiu inaintea toturoru romaniloru (ba a moimeloru, mameluciloru si filosofandru lui si Comp. Cor.) este nascutu mare si in activitate n'are esemplu (nici in lauda de sine, ambitiune, calomnie, etc. Cor.)

Inteleptulu Aristotele Vilhelmu vine si se vaeta**) inaintea on. publicu de la „Alb.“, cá cei de la „Federat.“ l'aru fi vat-matu in onore. Dar' are dsa onore? — Daca ar avé i-ar fi fostu cu multu mai scumpa, decátu cá se si-o espuna la ocar'a lumii; é' incátu pentru simplicitate, nime nu trebuie să-i dde atestatu, cá-ci si-a datu inu-si. Dar' nu face nimicu, cas'a lui Wechsler de pre Domogledu (in Mehadia), care se edifica a nume pentru astfelu de omeni, este aproape gat'a, si apoi se va asiédia acolo, până atunci inu, daca creerii i s'au incalditu asié de tare, se se mai scalde in apa rece si se si-insemne si acestu proverbiiu:

„Butile gole mai multu sunetu facu“, pre care é' dsale l'am alesu.

P e t e u.

scapatu de pulberea scolei.

Invitatiune.

Despartimentulu X alu Asociatiunii transilvane pentru literatur'a rom. si cultur'a poporului romanu si-va tiené in acestu anu adunarea sa generale in Milasiulu-Mare, pre campia, la 8. oct. mvre st. n., la care adunare sunt prin acésta invitati toti fruntasii si tota inteligenti'a romana.

D'in sediint'a comitetulu despartimentulu X alu Asociatiunii trans. pentru literatur'a rom. si cultur'a poporului romanu.

Clusiu, 11. septemvre st. n. 1871.

Iosifu Popu, m. p.
secret.

VARIETATI.

(† Necrologu.) Zaharia Popu, preotu in Magierislu, si fia sa Susanna veduva Tohati, cu anima doioasa anuncia, cá iubitu lu resp. nepotu, Ioane Tohati, advocatu in Desiu, in etate de 32 ani, dupa unu morbu oticosu inpreunatu cu tifusu, la 8 a lunei septemvre ser'a, a repansatu in Domnulu. — In florea etatei rapi morte pre membrulu activu alu societatei, pre apertoriulu consciintiosu alu dreptatei. — Fia-i tierina usiora!

*(Istoria romantica.) Si la Indiani dau une-ori casatoriile preste greutáti! „Koh-i-noor“, o foia indigena scrie, cá o copila fu logodita cu doi tineri (la Indiani esiste obiceiulu, cá mirele cumpera mireasa de la parinti), pentru cá tatalu ei se scota de doue ori plat'a, si astfelu sosira d'in diferite parti doue procesiuni de-o-data, fie-care pentru a luá cu sine tota mireasa. Intre miri si partisanii loru se nascu indata unu conflictu violentu, care ar' fi degeneratu in o bataia sangerosa, daca n'ar' fi intervenitu polit'a locala. Inse de-si unulu d'in logodnici a intorsu d'in pung'a sa celuilaltu banii dati soerului fitoru, totu-si a avutu intemplarea acésta unu sfirsitu tristu. Mirele nenorocitu a muritu de scarbire.

*. Unu trenu opritu de selbatic.) Diuariiele d'in New-York publica urmatori'a depeșia, primita de la Sant-Losis: Unu anumitu William Mac Moore, venitu pre uscatu de la Sant-Ioseph — orasiu alu Michingamului — dá urmatoriile detairiuri ritose despre unulu d'in actele cele mai sangerose, pre care Indianii l'au comisu in acestu anu. Pre la midiloculu lui Iuniu, Moore, insocitu de 18 conducatori de vite, venitu d'intr'una expeditiune pre uscatu, plecă cu drumulu de feru Paw Valley Texas, la fortulu Sill, situatu pre teritoriulu indianu. De cu sera chiaru, pre la siese ore, trecundu unu riu spre sudu-vestu de fortu, de una data fure atacati de una ceta de o suta cinci-dieci banditi de rasa alba. Se incinse una lupta care nu durá de cátu cáto-va minute; siepte ciobani fure taiati, trei raniti, si cei-a-lalti fure luati prizonieri. Indianii luara pre raniti prin tomahawh si i ucisera prin scalpu (Scalpu este una totura intrebuintiata de Indiani; ea constá in a jupuiá pelea capulu, dupa, ce totu perulu a fostu legatu in crestetu.); se pusera apoi pre Moore si pre tovarésii sei, i legara si i dusera in fundulu paduriloru. Trenulu si cu totu ce érá in intru fu arsu. Dupa doue d'ile, unulu d'in Europeni, incercandu-se să scape, fu prinsu si ucisu prin scalpu. Prizonierii mersera astu-felu

** La vaerările sale n'amu potutu responde, pentru cá ne tienemu inca strinsu de sentiint'a ce o amu enuciatu a sup'ra lui. Red.

i timpul de trei d'ile, si in a patra li se ordoná să se opré. Ca. Chaiawotii luara atunci cinci d'in acesti nenorociti, i legara de unu arbore, li taiara limba, partea superioara a urechiloru, i facura să sufera torture ingrozitorie si, candu nu mai erau de cátu nisece mase sangerande, i arsera de viu in faci'a celoru-l-alti prizonieri. Moore si cei ce i mai ramasera d'in tovarési se decisera atunci a se incercá să fuga. Dupa cate-va d'ile de acceptare, pre candu tota cét'a indiana se imbetase pre la resaritul lunei, si pre candu ploia, ce caduse tota d'iu'a, muiase legaturele ce legau pre anglesi, unulu d'in ei parvenindu să se desface de legature, luá unu selbaticu adormitu si desfacu pre tovarési. Scapandu o luara la fuga, si, dupa ce mersera cáto-va d'ile prin padure, aproape goi si morti de osteneá, avura ocaziune să intalnescá pre unu paduriaru Poittowsk, indianu amicu alu anglesiloru, care i conduse in satulu seu. Parasira apoi fortulu Riley, si Moore, mergundu pre josu până la Leavenworth, plecă cu drumulu de feru la Sant-Ioseph, unde aveá amici. Moore afirma, cá doue treimi d'in banda ce i-a atacatu si martirisatu erau albi, sub ordinile famosulu Stanley, proscrisulu Texasulu orientale. Imbracati si traindu cá nesce selbatici, acesti desperados ai rasei europene petrecu in acelea-si crádtmi.

„Rom.“

Sciri electrice.

R o m'a, 13. septemvre. Unu articlu alu diuariulu „Opiniune“, intitulatu „Politica francesu“ d'ice: Cu placere luámu actu despre declaratiunile cari — precum se asigura — le-a datu contele Remusat, cá adeca guvernulu francesu accepta faptele indeplinite in Itali'a si nice-odata nu cugeta a se pune in controversa cu acelea; guvernulu francesu doresce numai cá independéti'a spirituale a papei să fia scutita de ori ce atacu si legea de garantia să nu se restringa. „Opiniunea“ adauge apoi: daca acestu-a este programulu guvernulu francesu, atunci este siguru, cá raportele intre ambe aceste staturi se voru restabili pre base solida si tare prin cointelegere cordiale.

P r a g'a, 13 septemvre. In diet'a de mane se va presentá legea pentru natiuna itáti, care im parte diet'a in doue camere natiunale si executata cu strictetia egal'a indreptatire a ambeloru popore, si alte proiecte ale guvernulu, precum legea pentru alegerea deputatiloru, carea normeza alegeri directe atátu pentru cercurii de alegere provinciale, cátu si pentru cetáti.

P r a g'a, 14 septemvre. Intre conducatori cehi si germani s'au ineputu negociatiuni de cointelegere. Reger si Palaczky au negociatu cu Schneykal. Progressulu de până acum este imburcuratoriu.

B u c u r e s c i, 14. septemvre. Port'a insiste pentru revocarea concoluseloru camerei. Guvernulu a promis, cá la casu candu camera va resiste, o va dissolve.

R o m'a, 14. septemvre. Cavaleria italiana se va organizá si va constá in viitoriu d'in cáte 10 regimente lancieri si cavaleria usiora. — Cluburile romane provoca pre Garibaldi, cá pre serbatoarea d'in 20. septemvre (diu'a anuale de la ocuparea Rome) să vina la Rom'a.

C o n s t a n t i n o p o l e, 15. septemvre. Fostulu patriarchu fu realesu cu majoritate de voturi. Aprobarea d'in partea portei este dubia.

Anunciu.

Renumitulu nostru pictoru academicu, dlu Nicola Popescu, pune oper'a sa cea mai artificiosa, portretulu anu cersitoriu caruntu d'in Rom'a, la vendiare prin sortitura de lotaria.

Acestu capu de opera fiindu si publiculu nostru mare parte cunoscutu, a fostu judecatu d'in partea comisiunei artistice a espustiunei d'in Rom'a, de unu opu lucratu cu cea mai mare perfectiune.

Pretulu unu astufelu de portretu se termina ad minimum la 600 fl. v. a.

Spre posibilitatea vendiarii inse se edau numai 450 de losuri, cu 1 fl. losulu, dupa a caroru cumperare sortitura se va cteptu cu ocaziunea vre-unei adunari seu petreceri natiunale d'in Logosiu, Temisiora seu Aradu, in terminu până la anululu nou 1872.

Onoratalu publicu este rogatu a imbracisá sortitura acestei opere tramiteadu banii pentru losurile cumperande cátra subscripsulu in Versietiu, carele porta afacerea sortitavei.

Datu in Versietiu, in 7. sept. 1871.

Ioanu Siepetianu,
adj. adv.

(2—3)

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU